

Borgbulletin

Månedlig nyhetsbrev fra Borg biskop og bispedømmeråd. September 2014

Folkekirken er ikke i fritt fall!

Kjære medarbeidere,

Det er med stigende undring jeg registrerer at det nå i de sentrale strøk hevdes at Den norske kirke er i fritt fall og er lite relevant for mennesker og lokalsamfunn. Dette bildet av situasjonen i Den norske kirke i Borg kjenner jeg meg ikke igjen i. Tvert om er vår største utfordring å finne ressurser til å møte alle de mulighetene lokalsamfunnet som helhet gir oss og de forventninger og behov mennesker har for kirkens ledsagelse i deres livsvandring. I disse 2.5 årene jeg nå har vært biskop i Borg, er jeg blitt svært imponert over alt det som foregår og hvor gode man har vært til å utvikle kirkens virksomhet til å bli begivenheter med bred mobiliseringskraft i lokalsamfunnet. Dere som er ansatt i Den norske kirke i Borg lokalt driver dette i dynamisk samspill med mange ildsjeler. Og resultatene er gode: på tross av massiv marginalisering av kirke og religion i det offentlige rom de siste 50 årene og mye negativ omtale kirken i sentrale medier, er vår oppslutning først og fremst preget av stabilitet i tillegg til at trosopplæringsreformen har skapt nye arenaer der vi møter hele medlemsmassen vår.

Vi må bare gjenta det hele tiden: Den norske kirke er lokalsamfunnets aller viktigste religiøse og kirkelige arena, både i oppslutning og i kvalitet! Dette betyr ikke at vi ikke har utfordringer. Den viktigste er vi at for mange av våre medlemmer ikke døper barna sine. Det har ført til at vi i hele bispedømmet arbeider med å finne ut hvordan vi skal styrke dåpen og stimulere foreldre til å bringe barna til dåp.

For vi har vist at vi er i stand til å endring. Noen eksempler:

Antallet deltagere pr. konfirmant i konfirmasjonsgudstjenestene øker fordi vi i løpet av de siste 8-10 årene heller øker antall gudstjenester enn begrenser antallet hver konfirmant kan ha med. Nattverdens betydning som troens forankring har ført til en nattverdvekkelse. Skole-kirke-samarbeidet har endret seg i tråd med skolens endringer og betyr mange steder en revitalisering av skolegudstjenester og andre samarbeidstiltak. Trosopplæringsreformen har gitt mange nye møteplasser og bred involvering. Åpne kirker og lystenning i forbindelse med katastrofer i lokalsamfunnet er vel innarbeidet og gjør at vi er tilgjengelig for hele det norske folk som et sted for sorg og ettertanke. I 2012 tok vi tak i nedgangen i kirkelige vigslor. Et av tiltakene var å åpne for vigslor utenfor kirkerommet. I 2014 ser vi at dette blir mer kjent og brukt. I 2013 så vi at kommunikasjonen vår trengte forbedring – i 2014 har vi lansert nye nettsider og nye arenaer til å dele begivenheter og suksesser! Bruk det!

Dette var bare noen glimt av en folkekirke i dynamisk utvikling! Så er det flere krevende prosesser vi står midt oppe i som tar mye energi og skaper usikkerhet. Det er også sant. Men la ikke disse prosessenes kompleksitet overskygge at Den norske kirke i Borg og med dere som sentrale aktører lever og leverer – godt semester!

Vennlig hilsen

Atle Sommerfeldt
biskop

I dette nummeret

- 1 Hilsen fra biskopen
- 2 Månedens suksesshistorie
- 3 Søknadsfrister kultur
- 4 Kulturkurs/konferanser
- 5 Veien til preste-tjeneste
- 6
- 7 Valg 2015
- 8 Kalender

Vi må bare gjenta det hele tiden: Den norske kirke er lokalsamfunnets aller viktigste religiøse og kirkelige arena, både i oppslutning og i kvalitet!

Månedens suksesshistorie

- "Sommermesse med Prøysen" 20.juli Hærland kirke.

Fra Hærland har vi fått følgende suksesshistorie om sommermesse med Prøysen.

Messen ble meget godt mottatt, og var et fint samarbeid mellom kantor Vidar og prosten. Det var forberedt agende for 80, men 180 mennesker kom, og nattverdoblattene måtte deles mange ganger - og det ble nok til alle som ønsket å delta, selv om noen bare fikk en veldig liten bit. "Kveldssang for Laffen" fungerte veldig fint som Syndsbekjennelse, og "Så seiler vi på Mjøsa" passet godt som Interludium på Aposteldagen.

Prost Elisabeth Ylwing-Guthus sin preken og liturgien finner du på nett: <http://www.kirken.no/nb-NO/bispedommer/borg-bispedomme/aktuelt1/proysengudstjeneste-i-harland-kirke/>

I Sarpsborg arrangerte de i august EN KVELD MED ALF PRØYSEN i Sarpsborg kirke: [Anette Lyche Brautaset](#), Per Øyvind Brodtkorp, [Ketil Furberg Henriksen](#), [Marianne Aarum](#) og [Carl-Andreas Næss](#) sto for musikken, Anborg Carlsen og prost Kari Mangerud Alvsvåg leste og reflekterte.

Nytt fra bispedømmerådet

Bispedømmerådet har foretatt følgende tilsetninger:

12.juni:

Lufthavnsprest Oslo lufthavn Gardemoen: **Per – Kristian Bandler**

Kapellan i Østre Borgesyssel med tjenestested Rakkestad sokn: **Pål Wirkola Svendsen**

Sokneprest i Vestre Borgesyssel prosti med tjenestested Våler og Svinndal sokn: **Olaf Sture Jensen**

4.september:

Sokneprest i Vestre Borgesyssel prosti med tjenestested Råde sokn: **Arne Leon Risholm**

På møtet den 4.september hadde Bispedømmerådet også oppnevning av valgråd for bispedømmerådsvalget i 2015 og møte med ungdomsrådet på sin agenda. Se hele protokollen på:

<http://www.kirken.no/globalassets/bispedommer/borg/dokumenter/bispedommeradet/protokoller/moteprotokoll-bdr-mote-04.09.2014.pdf>

Kommende søknadsfrister

OVF-søknader

1. desember er det søknadsfrist for OVF-midler igjen! Om menigheten har et prosjekt dere vil søke midler til, er det lurt å begynne prosessen nå, det ligger mye god prosjektforberedelse i godt søknadsarbeid. Søknadsskjema blir straks lagt ut på våre nettsider, og søknaden sendes til bispedømmerådet. Kriteriene for tildeling er som foregående år, med fordeling til prosjekter innenfor diakoni, kirkemusikk og kultur, barn og unge og gudstjenesteliv. Arbeid med systematisk menighetsutvikling (for eksempel i samarbeid med MF, se www.mf.no/muv-utvikler-menigheter), samt tiltak som faller innenfor satsingsområdene for strategiplanen, vil bli prioritert.

Søknadsfrister kultur! Her er det mange potensielle penger å hente!

15. september: Fond for utøvende kunstnere (www.ffuk.no)

Kort om støtteordningen: Fondets midler er øremerket honorar til de profesjonelle utøvende kunstnere som deltar i prosjektet. Prosjektstøtten er delt opp i musikk, dans, teater og musikkteater, og hvor det hovedsakelig deltar utøvere som bor og jobber her i landet. Det kan søkes støtte til konserter, turnéer, produksjon av forestillinger, visning av forestillinger m.m.

1. oktober: Nordisk Kulturfond (www.nordiskkulturfond.org)

Kort om støtteordningen: Støtter kunst- og kulturprosjekter som minimum involverer tre nordiske land, og som skaper grobunn for nordiske nettverk og relasjoner på lengre sikt. Fondet deler ut penger til prosjekter innenfor arkitektur og design, visuell kunst, filmkultur, litteratur, museer og kulturarv, musikk og musikkdramatikk, nordiske språk og språkpolitikk, de støtter tverrkulturelle prosjekter, tverrsektorielle prosjekter og scenekunst.

15. oktober: Østfold fylkeskommune, støtte til kulturproduksjoner (www.ostfoldfk.no, under «Tilskudd og prisem»))

Kort om støtteordningen: Til kulturprosjekter i Østfold, med både amatører og profesjonelle som utøvere. Støtter kompetente kunstfagmiljøer innen alle kunstsjangere. Deles ut til prosjekter som også får støtte av kommunen arrangementet foregår i.

31. oktober: Fritt Ord (www.frittord.no)

Kort om støtteordningen: Viktige gjennombrudd for ytringsfriheten har ofte skjedd gjennom kunsten og den allmenne kulturdebatten. Fritt Ords formål dekker kulturtiltak som primært gjør bruk av ordet. I denne sammenheng vil det særlig innebære støtte til resonnerende kataloger, tiltak for meningsutveksling og tverrkulturell dialog i forbindelse med kunstuttrykk, debatt om kulturpolitikk.

Gregoriansk kveldsbønn i middelalderkirkene

I forbindelse med Østfold fylkes middelalderprosjekt, har kirkemusikalsk konsulent Tore Erik Mohn utarbeidet en gregoriansk kveldsbønn-agende til bruk i middelalderkirkene. Alle middelalderkirkene i Østfold har fått tilsendt en bunke med kveldsbønn-hefter. Til hjelp for å tolke de gregorianske melodiene, ligger det nå lydfiler ute på www.kirken.no/borg under temabolken «Kirkemusikk».

Egil Hovland-festivalen 2014

Programmet for Egil Hovland-festivalen 2014 er nå klart, og ligger ute på www.egilhovlandfestivalen.no. Her er det noe for enhver smak! Åpningskonsert med Sondre Bratland, Beady Belle, Borg Domkor og Det Norske Blåseensemble, nattkonsert med Tord Gustavsen, Tore Brunborg og Ensemble Energico, Hovlands *Missa Vigilate*, som skapte store bølger i 1967 og fremdeles har stor sprengkraft, stor barnekormønstring, og mye, mye mer... Billettsalg gjennom Fredrikstad kino. Velkommen til festival!

Rom for kunst?

Fagkonferansen under årets Egil Hovland-festival foregår fredag 31. oktober i Glemmen kirke, og har fått tittelen «Rom for kunst?». Konferansen handler om kirkerommet som kunstarena, hva kunsten gjør med kirkerommet og hva kirkerommet gjør med kunsten. Et spennende knippe mennesker vil reflektere over disse temaene, vi får høre og samtale med Erik Hillestad, biskop Atle Sommerfeldt, Kari Veiteberg og scenekunstnerne Liv Kristin Holmberg og Christina Lindgren. I etterkant av konferansen får vi forestillingen *Missa Vigilate*, verket der Egil Hovland første gang brukte dansere i kirkerommet. Påmelding til konferansen på borg.bdr@kirken.no.

Kurs Landskonferanse kultur: Salmenes plass i nasjonsbyggingen etter 1814

Kirkerådets årlige landskonferanse på kirke og kultur-feltet foregår i år i Drammen, lørdag 18. oktober. I grunnlovsjubileumsåret er temaet salmer i nasjonsbyggingsprosessen. Fullt program ligger på www.kirken.no/1814. Påmelding kan skje via denne lenken: <https://response.questback.com/kirken/jfmg7fvmyg/>. Om du bare ønsker å gå på konsert, er det selvfølgelig mulig, billettene koster kr. 200,- hos Billettservice, og kr. 250,- ved inngangen. Billettsalget for konserten åpner medio september.

Søndag for de forfulgte: 9. november

Bli med på markeringen av «Søndag for de forfulgte» 9. november. I år er det «Trosfrihet i Tyrkia» som er hovedfokuset. Finn inspirasjon og ressurser på www.stefanus.no. Der vil det i løpet av et par uker komme ferdige bønner, historie til bruk for barne- og konfirmantopplegg med fokus på Tyrkia og prekentips. Det vil også legges inn videosnutter fra Tyrkia.

Nytt fra bispedømmeadministrasjonen

Frank Oterholt er fast ansatt som rådgiver fra 01.11.2014. Velkommen!

Veien til Prestetjeneste 2014

16. til 19. juni i år ble «Veien til prestedtjeneste» (VTP) arrangert på Granavollen i Hadeland. Her i sør Norge er det bispedømmene Tunsberg, Oslo, Hamar og Borg som samarbeider om denne årlige samlingen på Gran. Disse fire bispedømmene utgjør region Øst. Studenter fra nord- og vest - Norge samles til tilsvarende seminarer sammen med bispedømmene i sine regioner. I år var det Borg bispedømme som hadde vertskapsansvaret for samlingen på Hadeland.

VTP er obligatoriske samlinger for teologistudenter som har prestjobb som mål. På VTP får studentene snakke med biskopen fra «sitt eget» bispedømme. Det kalles ordinasjonssamtaler, og er ment som en forberedelse til det som vil møte dem som praktiserende prester. I tillegg får de nyttig informasjon og undervisning om prestehverdagen som vil møte dem om få år. Undervisningen blir gitt av de fire biskopene samt av eksterne forelesere.

VTP-samlingene (ordinasjonssamling 1 og 2) gir også god anledning til å treffe andre teologistudenter. Gjennom liturgiske samlinger og gudstjenester i de vakre Søster-kirkene på Hadeland får studentene også en liten forsmak på hvordan det blir når de selv skal være sjelesørgere og liturger. VTP samlet i år 8 studenter fra Borg. Flere hadde meldt seg på, men noen måtte - av ulike grunner, utsette oppholdet på Granavollen til 2015.

Velkommen til innføringskurs 2014 for nye medarbeidere i trosopplæringen!

Borg bispedømmeråd og Borg kirkevergelag i samarbeid med Tunsberg bispedømme og Tunsberg arbeidsgiverforening inviterer nye medarbeidere til kursdager i Drammen.

Kurset består av tre hoveddeler: 1) Innføring i reformen, 2) Om å jobbe i kirken og 3) Om bibelen og formidling til barn og unge. I tillegg andre viktige programposter og mulighet til å knytte kontakt med nye kolleger.

Hovedmålgruppen er medarbeidere i trosopplæringen i ulike type stillinger ansatt i løpet av det siste året. Det kan være verdifullt at to fra samme stab deltar.

Tid og sted: Mandag 6. – tirsdag 7. oktober 2014 på Comfort Hotel Union Brygge i Drammen.

Kostnad: Arbeidsgiver dekker reise. Bispedømmet dekker øvrige utgifter inkl. overnatting og bevertning for nyansatte som har begynt i jobben det siste året. Andre ansatte vil kunne få dekket kurset etter nærmere avtale avhengig av antall som melder seg på.

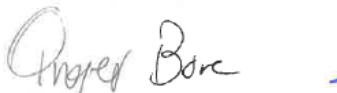
Påmelding innen 19. september for deltakere fra Tunsberg bispedømme på www.kirken.no/tunsberg eller fra Borg bispedømme på www.kirken.no/borg. Du kan også benytte nettbrett/mobil ved å scanne QR-koden.

QR-kode for påmelding

Med vennlig hilsen

Astrid Holmsen Krogh
Leder i Borg kirkevergelag

Inger Bore
Rådgiver trosopplæring Tunsberg

Tormod van der Hagen
Rådgiver trosoppl. Borg

Viktige høringer i høst

Menighetsrådene er høringsinstanser for to viktige saker i høst:

1. Ny kirkelov høringsfrist **1.november**: Kulturdepartementet foreslår endringer i kirkeloven og i finansieringsordningen for Den norske kirke. Forslagene innebærer et tydelig skille mellom staten og Den norske kirke, sier kulturminister Thorhild Widvey.

[Lenke til høringsnotatet.](#)

2. Forslag til strategiplan Den norske kirke i Borg, høringsfrist **21.november**: Borg bispedømmeråd har sendt ut høringsnotat og strategien vil bli drøftet med alle menighetsrådene og fellesrådene under biskopens og stiftsdirektørens prostibesøk i høst. Se kalenderen. [Lenke til høringsnotatet.](#)

Hold av dato for ungdomstinget 2015!

Ungdomstinget 2015 finner sted 20. – 22-mars på Sauevika leirsted på Hvaler. Tinget begynner med fagdag sammen med kateketer, menighetspedagoger, trosopplærere og andre som jobber med ungdom i menighetene. Tema er ikke bestemt, men hold av dagene!

Vann forandrer alt! TV-aksjonen 2014

Søndag 19 oktober er den store bøsseinnsamlingsdagen til TV-aksjonen! Sammen med NRK skal vi sammen skaffe over en million mennesker tilgang til rent vann, for resten av deres liv. Aksjonen har fått navnet "Vann forandrer alt" – fordi det gjør akkurat det! Tilgangen til rent vann har enorme positive ringvirkninger i menneskers liv og i hele lokalsamfunn.

Sett av 19.oktober. Da er målet 100 000 bøssebærere. For at alle dører i hele Norge skal bli besøkt – så trenger vi deg.

Trenger dere mer informasjon – så ta kontakt med Mona Bøe – regionskoordinator Kirkens Nødhjelp: Mona.boe@nca.no

Valg bispedømmerådet 2015

Valgforberedelsene er i gang! Noen av de viktigste endringer fra kirkemøtet 2014 er:

- Det er anledning til å stille alternative lister til bispedømmerådet- valget gjennomføres da som flertallsvalg
- Valgrådet skal fastsette spørsmål til kandidatene, ikke nominasjonskomiteen
- Dersom valget foregår som forholdstallsvalg kan *tilleggstemme* gis til kandidater på valglisten ved å sette kryss. Det er stemmeseddelen i seg selv og ikke avkrysning som definerer stemmen.
- Tidspunktene for de ulike milepælene kommer tidligere enn ved forrige valg. Frist for valg av nominasjonskomite: 15.12.14, frist for forslag til kandidater 15.01.15. Frist for kunngjøring av foreløpig listeforslag fra nominasjonskomite 01.03.15.
- Nominasjonskomiteen skal prioritere kandidatlisten.

Bispedømmerådet oppnevnte valgrådet på sitt møte 4.september:

Grete Mugaas

Astrid Holmsen Krogh- kirkeverge Ås

Karen Marie Ulvestad-Grandahl

Torstein Lalim- prost Nedre Romerike

Tore Andre Haraldseid

Vara: Steinar Ørum og Bjarne Olaf Weider – Prost Øvre Romerike

Valg av nominasjonskomite vil foregå på prostibesøkene i høst- se kalender.

Nominasjonskomiteen skal være klar 15.12.14.

Prosjektleder i bispedømmerådets administrasjon for valg 2015 er Karianne H. Nes.

Møter/Arrangementer-se også kalender på nye nettsider☺

Pastoraldag	18.sept
Kantorvigsling i Gamle Glemmen kirke	21.sept
Biskopens prostibesøk i Østre Romerike prosti	25.sept
Fagdag med Fagius	26.sept
Innføringskurs i trosopplæringsreformen for nyansatte	6.-7. okt.
Nettdag 2 Skrive og publisere Fredrikstad	8.okt
Kirken i sosiale medier- hvordan?	14.okt
Prostemøte	20.okt
Trosopplæringskonferansen	22.okt
Egil-Hovlandfestivalen	30.okt- 01.nov
Konferanse: Rom for kunst?	31.okt
Lansering Borg misjonsforum	01.nov
Nettdag 2 skrive og publisere- Skedsmo	19.nov
Fagdag diakoner	27.nov
Fagdag rapportering	2.des
Fagdag ABV	2.des
Biskopens fagdag for kateketer, menighetspedagoger m.fl.	5. des

Biskopens kalender i utvalg

Biskopens prostibesøk i Østre Romerike prosti	25.sept
Bispevisitas i Sarpsborg sokn	7-12.okt
Biskopens prostibesøk i Nordre Follo prosti	23.okt
Biskopens prostibesøk i Nedre Romerike prosti	28.okt
Biskopens prostibesøk i Vestre Borgebygd prosti	29.okt
Biskopens prostibesøk i Østre Borgebygd prosti	04.nov
Biskopens prostibesøk i Sarpsborg prosti	11.nov
Biskopens prostibesøk i Fredrikstad domprosti	12.nov
Biskopens prostibesøk i Søndre Follo prosti	13.nov
Visitas i Asak, Tistedal, Idd og Enningdal	18.-24.nov
Biskopens prostibesøk i Øvre Romerike prosti	26.nov

Krkerådet melder at nettannonsering om dåp starter nå. Vi skal være tilstede på nettstedene foreldre.no, og klikk.no. Her ser dere designet og innholdet i kampanjen.

Velkommen med tips og innspill til Borgbulletin til karianne.nes@kirken.no

www.kirken.no/borg

Finn oss på Facebook: <https://www.facebook.com/#!/kirkeniborg>